

Xavier Rubert de Ventós: «Subirachs». Catàleg de l'exposició: Josep M. Subirachs: obres fetes de l'any 1956 al 1966, Cercle Artístic de Manresa, 1966

M'ho demanen amb presses, per avui mateix, i de seguida m'adono que no pot ser. Tot el que fa Subirachs, si alguna cosa no admet, és un tractament d'urgència. Comentar frívolament aquestes peces que pesen, que són molt on són i són molt el que són és més que inadequat; és ridícul.

Podria doncs, parlar d'ell, de l'autor, de l'home. Més m'ho estimaria. Però cal desenganyar-se: la millor radiografia de l'autor és la seva obra. ¿Com gosar, doncs, dir quelcom d'algú que –i això precisament és ser artista- fa una obra que és per ella mateixa expressiva, que per entendre-la n'hi ha prou amb mirar-la i tocar-la?

Per a mi Subirachs és un brutal i deliciós contrast en un medi artístic “vanguardista” que ja comença a ser carrincló amb les seves obsessions de ser cada dia més nou, més “original”, més revolucionari. Entre aquests professionals de la cosa inèdita i escandalosa, Subirachs ha sabut quedar-se amb els materials més nobles i elementals –fusta, pedra, ferro- i tractar-los –respectar-los- noblement i elemental. No els fa fer cabrioles sinó que es limita a treballar-los, organitzar-los i malmetre'ls per ensenyar-nos ben bé el què són.

Hi ha més, molt més en aquesta obra: hi ha una concepció de l'espai (curiosament “temporal”, a vegades), una tensió simbòlica i fins i tot figurativa... però el denominador comú és aquest esperit contundent, auster i artesanal –“romànic”- que ha reviscut aquests darrers anys a casa nostra i del que, cal confessar-ho, comencem ja a sortir-ne, una mica cansats del culte acadèmic a la “seriositat” i a la “sinceritat”. L'art, en efecte, sembla voler-se fer, per una banda, més burleta, més pirotècnic i ornamental i, per l'altra, més efectiu i pràcticament seriós. Més divertit i més útil.

Cal recordar tot això, doncs, quan en veure una obra com la de Subirachs, tan clàssica ja, tan nostra, tenim el perill de creure'ns que l'art ja està complet, acabat. Que no pot anar-se més enllà. Però la història del gust i de l'art, gràcies a Déu, no està acabada. Com tampoc no està acabada, encara que ens costi creure-ho, l'obra de Subirachs.